

Biuro projektu:
Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Gospodarczych
DELTA PARTNER
43-400 Cieszyn
ul. Zamkowa 3a/1
tel./fax: +48 33 851 44 81
biuro@deltapartner.org.pl
www.deltapartner.org.pl

Cieszyńskie Laboratorium Społeczeństwa Obywatelskiego

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W POWIECIE CIESZYŃSKIM – CZĘŚĆ 1

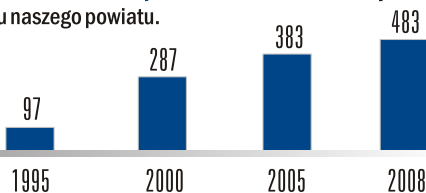
Organizacje pozarządowe - NGO - zwane popularnie trzecim sektorem (obok sektora biznesu i sektora publicznego) to ogół prywatnych organizacji, działających społecznie i nie dla zysku. Najczęściej spotykany typ organizacji pozarządowej to stowarzyszenie – dobrowolne zrzeszenie ludzi dla osiągnięcia wspólnymi siłami określonego celu. W otoczeniu każdego z nas aktywnie działają różnorodne formalne i nieformalne organizacje pozarządowe – kluby sportowe, organizacje społeczne, pomocowe, kulturalne, religijne, działające na rzecz rozwoju lokalnego. Projekt **CieszLab – Cieszyńskie Laboratorium Społeczeństwa Obywatelskiego** realizowany przez SWIG DELTA PARTNER to inicjatywa, której celem jest kompleksowe badanie i wspieranie organizacji pozarządowych na Śląsku Cieszyńskim. **Żałożeniem projektu jest ogromne znaczenie aktywności społecznej dla jakości naszego życia i budowania społeczeństwa obywatelskiego. Głównym celem badań było uzyskanie wiedzy o kondycji i potencjale trzeciego sektora, szansach i barierach jego rozwoju.** Badaniem ankietowym objęto próbę 900 mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, przebadano 100 organizacji pozarządowych, szczegółowe dane pozyskano od samorządów. **W tej oraz w dwóch kolejnych broszurach, które będą ukazywać się w dwutygodniowych odstępach, zaprezentujemy skróconą wersję wyników badań.**

Więcej informacji (między innymi pełne raporty z badań) znaleźć można na stronie www.deltapartner.org.pl/cieszlab.

Ile organizacji na Śląsku Cieszyńskim?

Zgodnie z danymi GUS liczba NGO zarejestrowanych w powiecie cieszyńskim systematycznie rośnie i **na koniec roku 2008 wynosiła 435**. Liczba ta daje obraz znaczenia tego sektora dla rozwoju naszego powiatu.

Liczba organizacji pozarządowych
wg rejestru REGON w powiecie
cieszyńskim (dane GUS)

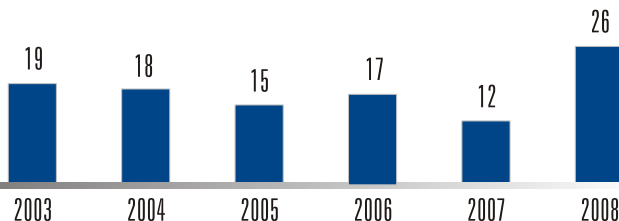
Informacje te należy uzupełnić o 80 Ochotniczych Straży Pożarnych (mają one formę prawną stowarzyszeń, lecz działają na nieco innych zasadach), 28 tzw. stowarzyszeń zwykłych (nie posiadają osobowości prawnej) oraz 22 uczniowskie kluby sportowe. Gdyby jednak szacować rozmiary całego sektora pozarządowego, do statystyk należałoby włączyć organizacje kościołów i związków wyznaniowych i inne organizacje (np. rady rodziców, koła łowieckie, związki zawodowe, partie polityczne).

Ostatnie lata pełne były istotnych wydarzeń dla sektora pozarządowego. W 2003 roku Sejm uchwalił **Ustawę o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, która**

reguluje prowadzenie działalności przez organizacje pozarządowe, tryb, zasady i formy zlecenia realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom. W 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, która kładzie duży nacisk na uznanie NGO za pełnoprawnego partnera państwa i jego struktur. Dla organizacji oznaczało to dostęp do nowych źródeł finansowania działalności, w tym np. funduszy na realizację projektów wspólnie z partnerami z Czech czy Słowacji (tzw. projektów transgranicznych) czy projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Powyższe wydarzenia stanowiły istotne impulsy do zakładania i aktywnej działalności nowych organizacji.

Nowo rejestrowane organizacje pozarządowe w powiecie cieszyńskim (dane GUS)

Mieszkańcy powiatu cieszyńskiego uważają, że Śląsk Cieszyński jest miejscem wyjątkowym dla rozwoju organizacji pozarządowych. Znajduje to potwierdzenie zarówno w danych statystycznych, jak i w szerokim zakresie działalności organizacji (np. pomoc społeczna i charytatywna) oraz kreowaniu przez NGO życia kulturalnego, sportowego czy edukacyjnego w powiecie. [W powiecie cieszyńskim na jedną organizację pozarządową przypada średnio 365 mieszkańców, w województwie śląskim 544, w skali całego kraju 402.](#)

Organizacja i aktywność mieszkańców (dane GUS)

Gmina/Miasto	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba mieszkańców na jedną organizację
Chybie	13	250
Ustroń	58	267
Cieszyn	128	276
Dębowiec	19	290
Wisła	37	306
Skoczów	62	417
Goleszów	26	476
Hazlach	20	505
Istebna	22	516
Strumień	20	609
Brenna	17	616
Zebrzydowice	13	988
powiat cieszyński	435	395

Jakie organizacje rozpoznajemy?

Z badań ankietowych wynika, że 7 na 10 respondentów zna organizacje pozarządowe i potrafi wskazać przynajmniej jedną. Świadczy to o dużej rozpoznawalności organizacji oraz widocznych efektach ich działań. Na czele najlepiej rozpoznawalnych znajdują się

kluby sportowe, koła gospodyń wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne. Na tle powiatu dobrym wizerunkiem wyróżniają się ponadto Stowarzyszenie i Fundacja „Być Razem” z Cieszyna oraz Macierz Ziemi Cieszyńskiej.

Najbardziej rozpoznawalne organizacje z terenu powiatu cieszyńskiego w poszczególnych gminach (wyniki badań ankietowych marzec 2009 r.)

Chybie: RKS Cukrownik, Macierz Ziemi Cieszyńskiej,
Cieszyn: Stowarzyszenie i Fundacja „Być Razem”, TS „Mieszko Piast” Cieszyn,
Brenna: KGW (Brenna i Górki Wielkie), LKS "Beskid" – Brenna,
Goleszów: LKS Olimpia Goleszów; PTTK „Ślimoki”,
Skoczów: Klub Sportowy Beskid Skoczów, Towarzystwo Miłośników Skoczowa,
Hażlach: KGW, OSP, LKS Olza Pogwizdów
Ustroń: KS Kuźnia Ustroń, Ochotnicza Straż Pożarna, KS Beskid Skoczów
Wisła: KS Wisła Ustroniana, Integryjne Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji "Start",
Zebrzydowice: OSP (Zebrzydowice, Kaczyce), KGW (Zebrzydowice i Kaczyce),
Istebna: Narciarski Klub Sportowy "Trójwieś Beskidzka", Macierz Ziemi Cieszyńskiej,
Dębowiec: KS „Gryf” w Dębowcu, LKS „Strażak” w Dębowcu,
Strumień: LKS Wisła Strumień, KGW, Związek Emerytów i Rencistów, OSP

Korzyści z działalności organizacji

Blisko 47% mieszkańców powiatu cieszyńskiego uważa, że odnosi korzyści w wyniku działalności organizacji pozarządowych (najwyższy wskaźnik uzyskano w Chybiu – 60,8%). Okazuje się, że mieszkańcy powiatu najbardziej doceniają to, że organizacje pozarządowe potrafią w pożyteczny sposób zagospodarować ich wolny czas (48% odpowiedzi). Zdaniem mieszkańców korzyścią z działalności organizacji pozarządowych jest również możliwość podniesienia kwalifikacji (14,1% wskazań) oraz realizacji swoich pasji (14%).

Dziedziny działania NGO i oczekiwania mieszkańców

Mieszkańcy Ziemi Cieszyńskiej doceniają korzyści płynące z działalności organizacji pozarządowych. Ochotnicze Straże Pożarne i kluby sportowe działają w każdej z gmin i pełnią funkcję ważnych organizatorów lokalnego życia społecznego. Licznie reprezentowane są w powiecie organizacje, które prowadzą działalność pomocową, naukową i edukacyjną, promują kulturę, sztukę i tradycję. Mieszkańcy postrzegają NGO jako organizatorów imprez oraz podmioty, których zadaniem jest pomoc najbardziej potrzebującym, szczególnie dzieciom i młodzieży. Wyniki badań wskazują, że najważniejsze cele działania organizacji pozarządowych z punktu widzenia mieszkańców to:

— **upowszechnianie kultury fizycznej i sportu (19,4% wskazań w powiecie)**

— **nauka, edukacja, oświata i wychowanie (16,2% wskazań w powiecie)**

Ważne obszary działania organizacji w oczach mieszkańców to także pomoc społeczna oraz promocja kultury i sztuki. 60% badanych wskazuje, że działania NGO powinny być skierowane do dzieci i młodzieży, a przez to organizowanie ich wolnego czasu i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym.

Generalnie obszary aktywności organizacji pokrywają się z oczekiwaniami mieszkańców wobec NGO. Szeroki wachlarz zadań realizowanych przez NGO nie oznacza jednak, że organizacje pozarządowe są mocno nastawione na wspieranie rozwoju poszczególnych gmin i powiatu. Stosunkowo niewiele organizacji działa na

rzecz wspierania promocji przedsiębiorczości, rozwoju gospodarczego czy turystyki. Z drugiej strony mieszkańcy powiatu cieszyńskiego nie wskazują takich działań jako ważnych i priorytetowych, kładąc nacisk na działalność pomocową i organizację imprez.

Kuźnie talentów i pracodawcy

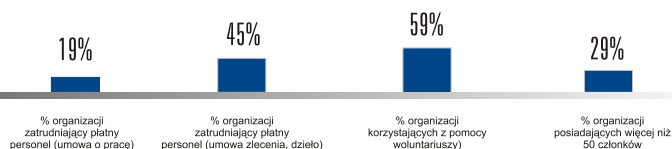
Organizacje pozarządowe w powiecie cieszyńskim z terenu powiatu cieszyńskiego spełniają trzy ważne funkcje w sferze szeroko rozumianego lokalnego rynku pracy:

NGO są podmiotami istotnymi dla rozwoju lokalnego kapitału ludzkiego, tzw. „kuźniami talentów”, miejscem, gdzie np. młodzież rozwija swoje zainteresowanie i nabywa pierwsze zawodowe doświadczenia. 59% badanych organizacji pozarządowych angażuje do swoich działań wolontariuszy (średnio na 1 organizację przypada aż 17 zaangażowanych wolontariuszy w roku);

Organizacje trzeciego sektora są pracodawcami. 19% organizacji na Śląsku Cieszyńskim zatrudnia pracowników etatowych, a 45% pracowników w ramach umowy o dzieło bądź zlecenia. Średnio organizacja pozarządowa zatrudnia 1,7 pracownika etatowego i 3,7 pracownika na umowę-zlecenie lub o dzieło.

Organizacje pozarządowe posiadają wyjątkowe kompetencje w zakresie usług rynku pracy i aktywizacji (także zawodowej) osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy bezrobotnych (np. działalność Stowarzyszenia i Fundacji „Być Razem” z Cieszyna).

Zatrudnienie w organizacjach pozarządowych w powiecie cieszyńskim w 2009 r.

Członkostwo w organizacjach

Na terenie powiatu cieszyńskiego 29% organizacji posiada więcej niż 50 członków, największe podmioty działają w miastach. Najliczniejszą organizacją pozarządową jest Macierz Ziemi Cieszyńskiej, która w całym kraju zrzesza blisko 1 000 członków. Sama liczba członków, choć wpływa na wielkość środków gromadzonych ze składek, nie zawsze przekłada się na aktywność i skuteczność działania. Wyniki badań ankietowych wskazują, że średnio 33,4% członków danej organizacji to osoby w tej organizacji aktywne.

W kolejnej broszurze za dwa tygodnie: zaplecze materialne organizacji, źródła finansowania działalności, gminne dotacje dla NGO.

Projekt realizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.